Statens skolverks författningssamling

Skolverket

ISSN 1102-1950

SKOLFS 2014:39
Utkom från trycket
den 2 juli 2014

Skolverkets allmänna råd om fritidshem;

beslutade den 11 juni 2014.

Inledning

De allmänna råden grundar sig på följande bestämmelser:

1 kap. 4, 9 och 10 §§, 2 kap. 8–10, 13–15, 17, 34 och 35 §§, 3 kap. 3 och 4 §§, 4 kap. 3–9 och 12–14 §§, 5 kap. 3 §, 14 kap. 2 och 9 §§ skollagen (2010:800),

avsnitt 1, 2.1–2.6 och 2.8 förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet,

avsnitt 1, 2.1–2.6 och 2.8 förordningen (SKOLFS 2010:250) om läroplan för specialskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet i vissa fall,

avsnitt 1, 2.1–2.6 och 2.8 förordningen (SKOLFS 2010:251) om läroplan för sameskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet i vissa fall.

Allmänna råd

Skolverket beslutar följande allmänna råd.

1. Förutsättningar för arbetet i fritidshemmet

Huvudmannen och rektorn bör

- inför beslut som påverkar eleverna i fritidshemmet genomföra barnkonsekvensanalyser,
- se till att eleverna har tillgång till säkra, hälsosamma och ändamålsenliga lokaler och utemiljöer som möjliggör en varierad pedagogisk verksamhet samt stödjer elevernas lärande och utveckling såväl enskilt som i grupp,
- utforma kompetensutvecklingsinsatser för personalen i fritidshemmet utifrån en kontinuerlig kartläggning och analys av verksamhetens behov i förhållande till fritidshemmets specifika uppdrag, samt
- se till att fritidshemmets utvecklingsområden identifieras och synliggörs i det systematiska kvalitetsarbetet.

Huvudmannen bör

- ha en fungerande modell för resursfördelning som tar hänsyn till de lokala förutsättningarna och behoven i olika fritidshem, såsom
  - upptagningsområdenas socioekonomiska karaktär
  - elevernas ålder
  - personalens kompetens
  - lokalernas och utemiljöns utformning
  - elever med annat modersmål än svenska
  - elever i behov av särskilt stöd
  - elevgruppens sammansättning och storlek,
- föra en dialog med rektorn om personaltäthet, storlek och sammansättning av elevgrupperna i fritidshemmet i förhållande till verksamhetens uppdrag och fördelningen av resurser,
- se till att rektorn ges förutsättningar för att ha inblick i och kunskap om det dagliga arbetet i fritidshemmet för att kunna bedriva ett aktivt och nära ledarskap, samt
- ha en planering för kompetensförsörjning så att elevernas rätt till undervisning kan tillgodoses av lärare i fritidshem eller fritidspedagoger.

2. Rektorns pedagogiska ledarskap

Rektorn bör

- utifrån fördelade resurser från huvudmannen anpassa gruppstorlek, personaltäthet och gruppsammansättning så att fritidshemmet kan uppfylla sitt nationella uppdrag, och då väga in faktorer såsom
  - elevernas ålder
  - personalens kompetens
  - lokalernas och utemiljöns utformning
  - elever med annat modersmål än svenska
  - elever i behov av särskilt stöd
  - kontinuitet i elev- och personalgruppen
  - elevernas närvarotider,
- organisera verksamheten så att personalen i fritidshemmet ges utrymme att planera, följa upp och utveckla utbildningen,
- föra en kontinuerlig dialog med personalen i fritidshemmet om det dagliga arbetet samt om hur verksamheten kan bidra till ökad måluppfyllelse för eleverna,
- organisera verksamheten så att den stödjer samarbetsformer och erfarenhetsutbyten mellan personalen i fritidshemmet, förskoleklassen och skolan för att på så sätt kunna skapa ett helhetsperspektiv på elevens utveckling, lärande och utbildning, samt
- ta hänsyn till vårdnadshavares olika möjligheter att delta i och påverka verksamheten genom att se till att det finns olika former för information och inflytande.

3. Lärande i fritidshemmet

Personalen i fritidshemmet bör

- inventera vilka behov och intressen eleverna i den aktuella elevgruppen har för att kunna erbjuda dem en meningsfull och varierad verksamhet,
- välja aktiviteter, arbetssätt och arbetsformer som ger eleverna en möjlighet att utvecklas i riktning mot de övergripande målen i läroplanens andra del,
- ge eleverna möjlighet till nya och fördjupade kunskaper och erfarenheter över tid genom att skapa en progression i verksamheten, samt
- utgå från samspelet i gruppen för att utveckla elevernas förmåga att kommunicera samt lyssna till, tolka och förstå andras synpunkter och deras sätt att uttrycka sig.

4. Samverkan med hemmet

Personalen i fritidshemmet bör

- informera och föra en dialog med elevens vårdnadshavare om hur aktiviteterna i fritidshemmet leder fram till syftet och målen med fritidshemmets verksamhet, och
- erbjuda eleven och elevens vårdnadshavare samtal om elevens trivsel, lärande och utveckling i fritidshemmet, antingen tillsammans med personalen i förskoleklassen eller skolan, eller enskilt i fritidshemmet.

Dessa allmänna råd ersätter Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2007:35) för kvalitet i fritidshem.

På Skolverkets vägnar

ANNA EKSTRÖM

Bengt Thorngren